Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Ringkøbing-Skjern Forsyning
Ånumvej 28
6900 Skjern

Søterritoriet (F2 postkasse)
J.nr. 2025 - 4552
Ref. juels/igr
Den XX 2026

Tilladelse til etablering af vandledning og spildevandsledninger under Nymindestrømmen mellem matr. nr. 156aøu Søgård Hgd., Holmslands Klit og matr. nr. 38b Bjålum, Sdr. Borg, Ringkøbing-Skjern Kommune

Miljøstyrelsen giver hermed tilladelse til etablering af én vandledning og to spildevandsledninger på søterritoriet under Nymindestrømmen mellem matr. nr. 156aøu Søgård Hgd. Holmslands Klit og matr. nr. 38b Bjålum, Sdr. Borg, Ringkøbing-Skjern Kommune jf. kystbeskyttelseslovens § 16 a (LBK nr 245 af 28/02/2025) på de vilkår, som fremgår af afgørelsen.

Miljøstyrelsen finder, at sagens samlede materiale, herunder den udarbejdede miljøvurderingsapport (”Vandledning og spildevandsledninger syd om Ringkøbing Fjord, 7. september 2026) indeholdende blandt andet væsentligheds- og konsekvensvurdering samt forhold vedrørende vandplanlægning, belyser projektets miljømæssige konsekvenser tilstrækkeligt til, at der på baggrund heraf kan træffes afgørelse om godkendelse af projektet efter § 16 a, stk. 1, nr. 2 i kystbeskyttelsesloven.

En tilladelse efter kystbeskyttelseslovens § 16 a erstatter en tilladelse efter § 25 i miljøvurderingsloven (LBK nr 4 af 03/01/2023 ændret ved LOV nr 499 af 20/05/2025). Dette følger af § 15, stk. 4, i miljøvurderingsloven og § 10, nr. 6, i miljøvurderingsbekendtgørelsen (BEK nr 1608 af 09/12/2024).

Der træffes endvidere afgørelse efter § 3, stk. 1 og § 4, stk. 1, i bekendtgørelse om administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter for så vidt angår kystbeskyttelsesforanstaltninger samt etablering og udvidelse af visse anlæg på søterritoriet (BEK nr 654 af 19/05/2020), også kaldet kysthabitatbekendtgørelsen. Miljøstyrelsen har i den forbindelse vurderet, at projektet ikke vil medføre væsentlig påvirkning eller skade på udpegningsgrundlaget for Natura-2000 område nr. 69 ”Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen”.

I denne afgørelse omfatter ”projektet” Miljøstyrelsens del af det samlede projekt. Ringkøbing-Skjern Kommune har på Byrådsmøde den [DATO] vedtaget Tillæg nr. 1 til spildevandsplan 2024-2031. Samtidig besluttede Byrådet at meddele tilladelse til projektet efter miljøvurderingslovens § 25, som ligger på land.

UDKAST

Tilladelsen meddeles på baggrund af Ringkøbing-Skjern Forsynings fremlagte miljøvurderingsrapport, supplerende oplysninger samt udarbejdet høringsnotat.

Det er en forudsætning for denne tilladelse, at Ringkøbing-Skjern Forsyning udfører det samlede projekt inden for de fysiske og miljømæssige rammer og forudsætninger, der fremgår af miljøvurderingsrapporten. Herunder skal vilkårene i nærværende tilladelse overholdes.

På vegne af Miljøstyrelsen,

Ilse Gräber Toxvig
igr@mst.dk

UDKAST

Indhold

Beskrivelse af de forskellige myndighedsområder 4

Baggrund for projektet 5

Kort beskrivelse af det samlede miljøvurderede projekt 5

Offentlig høring 6

Vilkår for tilladelsen 6

Begrundede konklusion for afgørelsen 8

Natura 2000 og bilag IV arter 9
Fredning og vildtreservat 19
Fugle generelt 20
Fisk generelt 20
Vandplanlægning 22
Havstrategi 28

Vurdering af kumulation mellem de indbyrdes miljøfaktorer for det samlede projekt 29

Vurdering af kumulation med andre projekter 30

Projektbeskrivelse 30

Miljøvurderingsprocessen 34

Klagevejledning 35

UDKAST

Beskrivelse af de forskellige myndighedsområder

Etablering af en drikkevandsledning og to spildevandsledninger, som er afproppet, etableres i dette projekt både på land og vand, og myndighedskompetencen er derfor fordelt på forskellige myndigheder, se figur 1.

Miljøstyrelsen skal træffe afgørelse efter kystbeskyttelseslovens § 16 a, stk. 1, nr. 2, som erstatter en tilladelse efter miljøvurderingslovens § 25. Afgørelsen omfatter etablering af anlæg på søterritoriet i form af ledninger ved hjælp af styret underboring.

Der er i forbindelse med udarbejdelsen af miljøvurderingsrapporten også foretaget væsentligheds- og konsekvensvurdering, idet der ligeledes skal træffes afgørelse efter kysthabitatbekendtgørelsen.

Særskilt skal Miljøstyrelsen give en dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, jf. naturbeskyttelseslovens § 15, idet projektet ligger delvist inden for strandbeskyttelseslinjen.

Ringkøbing-Skjern Kommune skal træffe afgørelse efter miljøvurderingslovens § 25 for landdelen af projektet. Derudover er kommunen også myndighed for spildevandstillægget. Landdelen af projektet vil endvidere kræve dispensation fra artsfredningsbekendtgørelsen, hvor Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø er myndighed.

Derudover fremgår det af Ringkøbing-Skjern Kommunes § 25-tilladelse, hvilke øvrige tilladelser, der er nødvendige for projektets realisering.

Bygherre Ringkøbing-Skjern Forsyning har ønsket, at projektet skal undergå en miljøkonsekvensvurdering, hvorfor der ikke er truffet afgørelse om miljøvurderingspligt via en screeningsafgørelse.

Ringkøbing-Skjern Forsynings miljøvurderingsrapport omhandler det samlede projekt.

UDKAST

Figur 1: Oversigtskort af drikkevandsledning og spildevandsledninger. Forløbet af tracéerne fra Sønder Klit til Bork (Kilde: Miljøvurderingsrapport – Niras - 7. september 2026, figur 1.1). Miljøstyrelsen har indsat rød firkant, der viser tilladelsens projektområde efter kystbeskyttelseslovens § 16 a. Resten af strækningen er på land eller under vandløb, som er kommunens myndighedsområde.

Baggrund for projektet

Formålet med det samlede projekt er at fremtidssikre Ringkøbing-Skjern Kommunens vandforsyningsinfrastruktur. Dette gøres ved at styrke vandforsyningssikkerheden for den sydlige del af Holmsland Klit ved etablering af en forsyningsledning rundt om den sydlige del af Ringkøbing Fjord, som dermed forbinder drikkevandssystemerne på Holmsland Klit og i den sydøstlige del af kommunen.

Samtidig etableres to spildevandsledninger i samme tracé. Forsyningen ønsker at fremtidssikre spildevandsledningskapaciteten i den sydlige del af kommunen som et bidrag til, at alle kommunens sommerhuse på sigt kan kloakeres for spildevand med tilslutning til det kollektive spildevandssystem.

Kort beskrivelse af det samlede miljøvurderede projekt

Det samlede projekt omfatter én drikkevandsledning og to spildevandsledninger. Ledningerne placeres i et ca. 6,5 km langt tracé fra den eksisterende drikkevandsledning ved Sønder Klitvej, ca. 1 km syd for Hegnet, til Bork. Drikkevandsledningen etableres parallelt med de to spildevandsledninger på ca. 6,4 km af strækningen, se figur 1. De to spildevandsledninger etableres på nuværende tidspunkt som to afproppede rør fyldt med rent vand uden tilkobling til renseanlæg og dermed udledning.

Under Nymindestrømmen, underbores ledningerne i op til ca. 8 m under fjordbunden. Det er den del af projektet, som Miljøstyrelsen meddeler tilladelse til.

UDKAST

Miljøstyrelsen har foretaget en vurdering af, om der kan være en kumulativ påvirkning med projektet på land. Der er udarbejdet et særskilt afsnit om *"Kumulativ vurdering af det samlede projekt"*.

Offentlig høring

Projektet har været i 1. offentlighedsfase i perioden 6. maj 2024 – 3. juni 2024. I forbindelse med denne høring indkom en række høringssvar, som gav anledning til en præcisering af projektet, idet hensigten med etableringen af spildevandsledningerne samtidigt med drikkevandsledningen alene er at begrænse forstyrrelsen af Natura 2000-området til én gang og at spare anstillingen ved en senere etablering af spildevandsledningerne. Dermed er spildevandsledningsprojektet justeret til alene at omfatte to afproppede tomme rør uden tilkobling til renseanlæg og dermed uden afledt udledning på nuværende tidspunkt. Med disse projektændringer blev der gennemført endnu en 1. offentlighedsfase fra 5. februar til 5. marts 2025.

2. offentlighedsfase har fundet sted i perioden 23. november 2026 til 18. januar 2027. I forbindelse med 2. offentlighedsfase er der indkommet X høringssvar. Høringssvarene er samlet i et høringsnotat, hvor Ringkøbing- Skjern Kommune og Miljøstyrelsens bemærkninger også fremgår, se bilag A.

Vilkår for tilladelsen

Ringkøbing-Skjern Forsyning skal udføre projektet inden for de fysiske og miljømæssige rammer og forudsætninger, som fremgår af miljøkonsekvens-rapporten og det udarbejdede høringsnotat. Projektet skal desuden overholde den til enhver tid gældende øvrige lovgivning.

Herudover skal Ringkøbing-Skjern Forsyning udføre projektet i overensstemmelse med følgende vilkår:

1. Projektet skal udføres i overensstemmelse med det ansøgte og miljøvurderet, som er beskrevet i bl.a. kapitel 3 i miljøvurderingsrapporten af projektet dateret den 7. september 2026.

2. Der må ikke uden Miljøstyrelsens tilladelse foretages udvidelser eller ændringer af projektet eller anlægsmetoderne, som er beskrevet i miljøvurderingsrapporten.

3. Tilladelsen bortfalder, hvis anlægsarbejdet ikke er påbegyndt inden for 3 år fra denne tilladelses udstedelse, eller hvis den ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år. Tilladelsen bortfalder endvidere, hvis anlægsarbejdet ikke er afsluttet indenfor 8 år fra udstedelsen af denne tilladelse.

4. Samtidig med at anlægsarbejdet afsluttes, skal Miljøstyrelsen (mst@mst.dk), Beredskabsstyrelsen - Sikre Farvande (sifa@brs2.dk) og Geodatastyrelsen (gst@gst.dk) underrettes herom. Snarest herefter skal samme myndigheder tilsendes en færdigmelding, som dokumenterer at projektet er udført i overensstemmelse med tilladelsen.

5. Anlæggets ejer forpligter sig til at vedligeholde anlægget i god og forsvarlig stand.

6. Denne tilladelse til at etablere anlæggene og de opførte anlæg må ikke uden tilladelse fra Miljøstyrelsen overdrages til andre.

7. For at kunne begrænse påvirkninger fra utilsigtede hændelser af blowout ved underboring af Nymindestrømmen, skal der udarbejdes en beredskabsplan, som skal foreligge inden igangsætning af anlægsarbejdet.

   Beredskabsplanen skal udarbejdes af bygherre og bygherres entreprenør, inden arbejdet påbegyndes. Beredskabsplanen skal fremsendes til kommunen og Miljøstyrelsen til godkendelse inden anlægsarbejdet igangsættes. Beredskabsplanen har til formål at sikre hurtig og korrekt håndtering, hvis et blowout hænder. Beredskabsplanen skal tilpasses de specifikke forhold, hvor underboring skal udføres.

8. Ved underboring af Nymindestrømmen er det kun bentonitprodukterne Cebogel OCMA, Hydraul-EZ, TEQGEL, Premium Gel R og Bentoniet-HV, der må anvendes. Tunnel-Gel PLUS, Tunnel-gel MAX og BARO-Gel må ikke anvendes ved underboring af Nymindestrømmen.

   Ved anvendelse af pH- regulerende produkter må kun anvendes Soda Ash (Heads), Soda Ash (Halliburton) og Sodium Bicarbonat.

9. Ved de styrede underboringer må der alene anvendes bentonitprodukter og pH-regulerende additiver inden for de forudsætninger, som er lagt til grund for miljøvurderingsrapportens vurderinger af påvirkningen af overfladevand og grundvand.

10. Anlægsarbejdet ved Hans Madsens Pold (boregrube 02 – 03) skal undgås 1. maj til 31. juli for at tage hensyn til fjord-, hav- og splitternernes yngletid.

11. Underboring af Nymindestrømmen skal ske uden for fuglenes yngleperiode. Anlægsarbejdet skal derfor foregå i perioden august til og med april.

12. Anlægget eller dele heraf kan af Miljøstyrelsen kræves fjernet, for ejers regning, såfremt:
    - anlægget er udtjent og ikke længere benyttes til formålet. Endvidere skal området reetableres
    - anlægget ikke vedligeholdes eller de ødelægges og ikke straks genetableres, eller
    - vilkår for tilladelsen ikke opfyldes eller overholdes.

    Miljøstyrelsen (mst@mst.dk), Beredskabsstyrelsen - Sikre Farvande (sifa@brs2.dk) og Geodatastyrelsen (gst@gst.dk) skal underrettes umiddelbart efter anlæggets permanente fjernelse.

UDKAST

I forbindelse med en fjernelse af anlægget skal området bringes i en stand så tæt på de forhold, som eksisterede inden anlæggets etablering, som muligt.
Der skal tilsendes Miljøstyrelsen (mst@mst.dk), Beredskabsstyrelsen - Sikre Farvande (sifa@brs2.dk) og Geodatastyrelsen (gst@gst.dk) dokumentation for reetableringen.

Miljøstyrelsen skal gøre opmærksom på, at tilladelsen fortabes, hvis nogle af de for tilladelsen fastsatte vilkår ikke måtte blive opfyldt.

Tilladelsen fritager ikke Ringkøbing-Skjern Forsyning for pligt til at opnå tilladelser og godkendelser, der måtte være nødvendige for gennemførelse af projektet i henhold til anden lovgivning.

Tilladelsen erstatter ikke privatretlige aftaler med fysiske og juridiske personer, som kan være berørt af projektet, ligesom den ikke fritager ejeren af projektet for et, i forbindelse med projektets tilstedeværelse eller etablering, opstået civilretligt ansvar.

Tilladelsen indeholder ikke en garanti for den projekterede konstruktions sikkerhed eller stabilitet.

Miljøstyrelsen skal gøre opmærksom på bekendtgørelse nr. 1229 af 03/10/2023 om sejladssikkerhed ved entreprenørarbejder og andre aktiviteter mv. i danske farvande.

Begrundede konklusion for afgørelsen

Miljøstyrelsen har vurderet, at der kan gives tilladelse til det ansøgte projekt med den begrundelse, at der ikke synes at være væsentlige hensyn, der taler imod projektet.

Miljøstyrelsen har ved afgørelsen lagt afgørende vægt på, at der er udarbejdet en miljøvurderingsrapport for projektet, og at det heraf fremgår, at projektet ikke vil medføre væsentlige negative miljøpåvirkninger, når de for projektet fastsatte forudsætninger og afværgetiltag gennemføres.

Miljøstyrelsen vurderer derfor, at der kan meddeles tilladelse efter kystbeskyttelseslovens § 16 a til etablering af drikkevandsledning og to spildevandsledninger under Nymindestrømmmen.

Miljøstyrelsen har ved afgørelsen om at meddele tilladelse efter kystbeskyttelses-lovens § 16 a, lagt afgørende vægt på formålet med projektet, som er en fremtidssikring af kommunens vandforsyningsstruktur og spildevandskapacitet. Endvidere er det tillagt vægt, at den styrede underboring tilrettelægges således, at en risiko for blowout minimeres, og at der er sat vilkår om en beredskabsplan. Miljøstyrelsen vurderer derfor, at der kan meddeles tilladelse efter kystbeskyttelseslovens § 16 a, stk. 1. nr. 2. Miljøstyrelsen bemærker, at tilladelsen efter kystbeskyttelseslovens § 16 a også erstatter en tilladelse efter § 25 i miljøvurderingsloven.

UDKAST

I forhold til vurderinger af Natura 2000, bilag IV-arter og fugle generelt henvises til afsnit herom senere i afgørelsen.

I rapporten er der redegjort for nul-alternativet/referencescenariet, dvs. den udvikling, som må forventes, hvis projektet ikke realiseres. Ved referencescenariet vil den ønskede styrkelse af drikkevandsforsyningen og fremtidssikring af spildevandssystemet ikke kunne indtræde.

Ringkøbing-Skjern Forsyning har undersøgt, om der findes alternativer i forhold til ledningstracéets forløb. Fire linjeføringer har været overvejet, og fremgår af afsnit 4.2 i miljøvurderingsrapporten. Tre linjeføringer er fravalgt, da der dels ikke er eksisterende markveje, der er egnet som tracé og arbejdsareal. Endvidere er alternativer blevet fravalgt for at undgå krydsning af kommunegrænse, naturhensyn samt ulemper ved anlægsarbejde igennem byen Nymindegab.

Ved afgørelsen har Miljøstyrelsen endvidere vurderet, om der er kumulative påvirkninger fra andre projekter i området. Derudover er der foretaget en vurdering af, om det samlede projekt vil medføre væsentlige kumulative påvirkninger. Det er Miljøstyrelsens vurdering, at der ikke vil forekomme væsentlige kumulative påvirkninger. Se nærmere begrundelse herfor under afsnit "Vurdering af kumulation mellem de indbyrdes miljøfaktorer for det samlede projekt" og afsnit "Vurdering af kumulation med andre projekter".

Miljøstyrelsen har endvidere ved afgørelsen lagt vægt på, at projektet ikke strider mod havplanen. Projektstrækningen er i havplanen udlagt til natur- og miljøbeskyttelsesområde (N61). Formålet med angivelsen af natur- og miljøbeskyttelsesområder i havplanen er at sikre, at havplanen afspejler de områder, som er udlagt til havstrategiområder og Natura 2000-områder eller som er fredede for at sikre beskyttelse af havets natur og miljø. Det er Miljøstyrelsens vurdering, at det ansøgte projekt er i overensstemmelse med havplanen, da de regler, som zonen afspejler, bliver varetaget i forbindelse med afgørelsen.

Miljøstyrelsen skal gøre opmærksom på, at tilladelsens vilkår 1-12 medfører, at projektet skal udføres som ansøgt og miljøvurderet, og at der ikke uden Miljøstyrelsens tilladelse kan ændres på projektet.

Miljøstyrelsen finder samlet set, at der kan meddeles tilladelse til det ansøgte projekt efter kystbeskyttelsesloven på baggrund af sagens samlede materiale og egne vurderinger. I de følgende afsnit redegøres for de væsentligste vurderinger i forhold til de enkelte miljøfaktorer, som Miljøstyrelsen har vurderet relevante ift. tilladelsen efter kystbeskyttelseslovens § 16 a.

Natura 2000 og bilag IV arter

Natura 2000-områderne er udpeget jf. EU's naturbeskyttelsesdirektiver for at beskytte naturtyper samt plante- og dyrearter, der er truede, sårbare eller sjældne i EU og for at beskytte levesteder og rasteområder for fugle.

UDKAST

Miljøstyrelsen skal, når der træffes afgørelse efter kystbeskyttelsesloven, vurdere om projektet kan påvirke internationale naturbeskyttelsesområder, herunder områdernes naturtyper og levesteder samt de arter, områderne er udpeget for at bevare. Miljøstyrelsen skal videre vurdere, om projektet vil medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Søterritoriet, hvor der skal ske styret underboring, ligger inden for Natura 2000-område nr. 69, "Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen". Udpegningsgrundlaget fremgår af bilag 1.

Området består af habitatområde H62 og fuglebeskyttelsesområde F43. Tilsammen udgør de et areal på 28.185 hektar. Projektet på søterritoriet ligger inden for Natura 2000-området samt fuglebeskyttelses- og habitatområdet.

Som et led i udarbejdelsen af miljøvurderingsrapporten for det samlede projekt har ansøger foretaget en væsentligheds- og delvis konsekvensvurdering ift. Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag og bevaringsmålsætninger, og som er indeholdt i miljøvurderingsrapportens kapitel 9. Der er foretaget en konsekvensvurdering ift. den terrestriske habitatnaturtype rigkær (7230), samt fuglearterne fjordterne, havterne, splitterne, blåhals og rødrygget tornskade.

Følgende fremgår af miljøvurderingsrapporten: "*Den overordnet målsætning for Natura 2000-området består i, at beskyttelsen af naturtyper på udpegningsgrundlaget skal bidrage til at opnå gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau, og beskyttelsen af fugle på udpegningsgrund-laget skal bidrage til at sikre bestandsstørrelsen på nationalt niveau. Områdets naturtyper og arter sikres og forekomsterne af lagune (1150), klithede (2140) og klitlavning (2190), som har særlige forekomster i Danmark, og de biogeografisk store arealer med strandeng (1330), forklit (2110), hvid klit (2120), grå/grøn klit (2130), havtornklit (2160) og rigkær (7230) samt naturtyper med stærkt ugunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau flodmunding (1130), våd hede (4010) tør hede (4030), tidvis våd eng (6410) prioriteres højt.*

Området er med dets store vandområder, et vigtigt område for odder, der er registreret en række steder i området. Laks benytter området i forbindelse med artens vandringer til og fra gyde- og opvækstområderne i oplandets store vandløb. Det er fortsat målet, at også disse arter kan fastholde dels en levedygtig bestand i området og dels fortsat benytte området som et helt afgørende vandringsområde. De rørskovstilknyttede ynglefuglearter - rørhøg og rørdrum - har deres ynglepladser i den vådeste del af rørskoven. Disse arealer er kortlagt som strandeng, og det prioriteres, at denne del af rørskoven fastholdes som rørskov til sikring af fuglenes ynglepladser. På den måde opnår arternes reder i Natura 2000-plan 2022-27 den største sikkerhed for prædation fra pattedyr. Som en konsekvens af dette vil større arealer med strandeng fortsat fremstå i en forringet naturtilstand."

Projektområdets placering ved Nymindestrømmen i forhold til Natura 2000-område nr. 69 " Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen" er vist på figur 2.

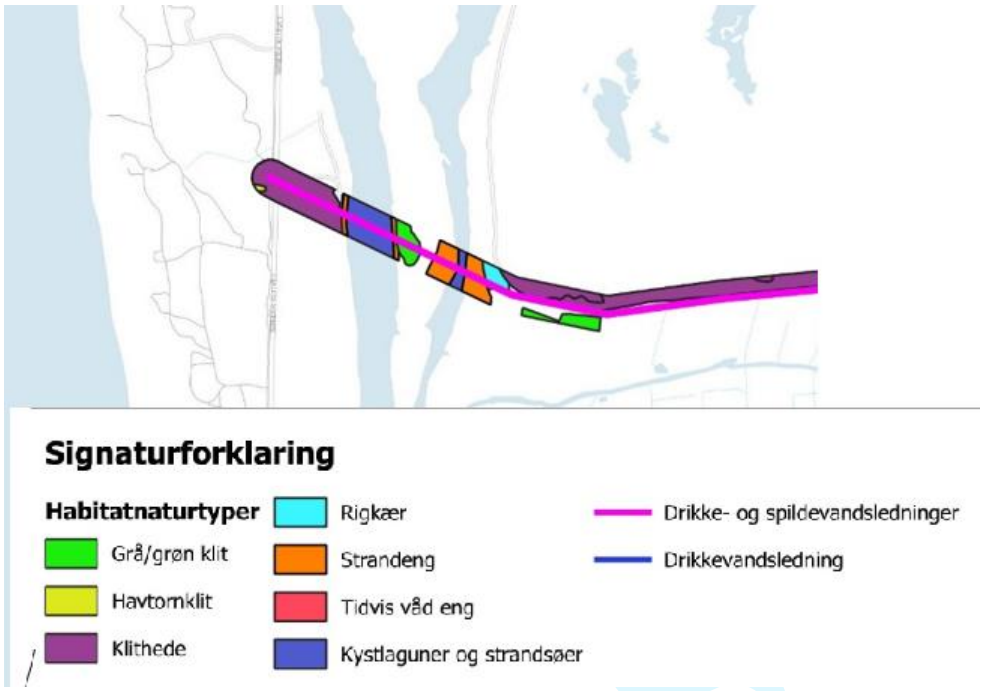

Figur 2: Oversigtskort over ledningstracéers placering ved Nymindestrømmen, som ligger inden for Natura 2000-område nr. 69. Endvidere vises habitatnaturtyper inden for 50 meter af det planlagte tracé. (MST har redigeret kortet, som er hentet fra miljøvurderingsrapporten, Niras, 2026).

Som nævnt vil projektet finde sted i Natura 2000-område nr. 69, "Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen" og dermed den marine del af habitatområdet nr. 62 (H62) og fuglebeskyttelsesområde nr. 43 (F43). Det fremgår af figuren, at det alene er underboringen ved Nymindestrømmen, der har tilknytning til den marine del af Natura 2000-området. Det vurderes på denne baggrund primært på habitatnaturtyper, habitatarter og fuglearter med tilknytning til det marine i denne afgørelse under afsnittene væsentlighedsvurdering og konsekvensvurdering. Resterende dele af udpegningsgrundlaget vurderes på under afsnittet "Kumulativ vurdering af det samlede projekt". De nærmeste boregruber er 02 og 03, som ligger på land med tilhørende arbejdsplads indgår i Ringkøbing-Skjern Kommunens § 25-tilladelse efter miljøvurderingsloven.

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at de faglige vurderinger i miljøvurderingsrapporten, for den del af projektet, som foregår på søterritoriet, er tilstrækkeligt underbyggede til at kunne udelukke en væsentlig påvirkning på marine habitatarter samt udelukke skade på ternerne, der er på udpegningsgrundlaget og dermed også på det pågældende områdes integritet. Begrundelsen fremgår nedenfor. Miljøstyrelsen vurderer videre, at miljøvurderingsrapportens vurderinger er tilstrækkeligt underbyggede til at kunne udelukke beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for bilag IV arter samt at projektet ikke vil medføre forsætligt drab af individer.

Miljøstyrelsen finder dermed, at miljøvurderingsrapporten på et tilstrækkeligt niveau har gjort rede for, at projektet, hverken i anlægsfasen eller i driftsfasen, vil kunne medføre en væsentlig påvirkning på de habitatnaturtyper og arter, som

området er udpeget for at beskytte.

Miljøstyrelsen har ved denne vurdering lagt afgørende vægt på, at de udpegede arter og naturtyper ikke vil blive påvirket grundet projektets omfang og karakter.

Det er i den forbindelse tillagt vægt, at ledningen på grund af anlægstekniske og geotekniske forhold underbores ved Nymindestrømmen. Det betyder, at der alene vil kunne ske påvirkninger af området i tilfælde af blowout. Det er hertil tillagt betydning, at der i forbindelse med tilladelsen er sat vilkår om, at der skal foreligge en beredskabsplan som skal begrænse et eventuelt blowout, og anlægsarbejdet ved Hans Madsens Pold (boregrube 02 – 03) skal undgås 1. maj til 31. juli for at tage hensyn til fjord-, hav- og splitternernes yngletid.

Miljøstyrelsen har videre lagt vægt på, at projektet ikke vil medføre støjgener, som ville kunne påvirke arterne på udpegningsgrundlaget, samt at anlægsarbejdet består i underboring, som ikke vil medføre øget færdsel omkring Nymindestrømmen.

Miljøstyrelsen har i forbindelse med vurderingerne anvendt miljøvurderingsrapporten samt egen viden og erfaringer. Der henvises til rapporten, samt generelt til Natura 2000-planen for området i forhold til bevaringsmålsætninger mv. Områdets udpegningsgrundlag er dog vedlagt afgørelsen som bilag 1.

De naturtyper og arter, hvor der alene er foretaget en væsentlighedsvurdering findes i nedenstående afsnit "Væsentlighedsvurdering", mens vurderingerne af de arter og naturtyper, hvor der ikke kan afvises en væsentlig påvirkning, findes i afsnittet "Konsekvensvurdering".

Væsentlighedsvurdering

Marine habitatnaturtyper

Kystlaguner og strandsøer (1150)
Projektet på søterritoriet omfatter underboring af Nymindestrømmen og dermed den marine habitatnaturtype lagune (1150). Denne strækning er ca. 400 m lang, heraf er øen Hans Madsens Pold, ca. 180 m.

Miljøstyrelsen vurderer, på baggrund af sagens samlede materiale og egne vurderinger, at projektet ikke væsentligt vil påvirke den marine naturtype lagune (1150). Det vurderes videre, at projektet ikke vil være i strid med bevaringsmålsætningen for naturtypen og dermed hindre gunstig bevaringsstatus. Miljøstyrelsen har ved denne vurdering lagt afgørende vægt på, at tilstanden af naturtypen ikke vil blive påvirket væsentligt som følge af projektet, idet:
der i forbindelse med arbejdet ikke vil være direkte kontakt med havbunden, da ledningen på grund af anlægstekniske og geotekniske forhold etableres ved styret underboring der i forbindelse med miljøvurderingsrapporten er redegjort for udarbejdelsen af en beredskabsplan med henblik på at begrænse et eventuelt blowout, således boremudder spredes mindst muligt til omgivelserne der ikke

UDKAST

inddrages arealer, der omfatter marine habitatnaturtyper i forbindelse med projektet arbejdet ikke vurderes at påvirke omkringliggende naturtyper.

Habitatarter – fisk

Majssild

Det oplyses i miljøvurderingsrapporten, at ifølge basisanalysen er arten ikke til stede i habitatområdet. Endvidere oplyses, at majsild heller ikke er registreret i området på Arter.dk, Naturdatabasen, eller under fiskekortlægning kortlagt i forbindelse med vandområdeplaner på Kemidata/Danmarks Miljøporten. På baggrund heraf vurderer Miljøstyrelsen, at arten ikke er i projektområdet og ikke vil blive påvirket.

Lampretter

Havlampret og flodlampret er begge på udpegningsgrundlaget for habitatområdet H62, Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen. Både hav- og flodlampretten lever som voksne i saltvand, men gyder i ferskvand, hvor ynglen vokser op. Gydning hos flodlampret forekommer ved vandtemperaturer fra 10-11 °C og derover, hvilket typisk er tilfældet fra primo april til primo i maj, medens havlampret først gyder ved 15-16 °C, normalt medio juni til primo juli. Gydningen er ret hurtigt overstået og varer for begge arter sjældent over ca. to uger. Det fremgår af rapporten, at der er foretaget undersøgelser ved Falen Å og et unavngiven vandløb sydøst for Bjålum Klit mhp. afdække, om er er gydeegnede forhold for laks, havlampret og flodlampret.

Miljøstyrelsen vurderer, på baggrund af sagens samlede materiale og egne vurderinger, at projektet ikke vil medføre væsentlige påvirkninger af habitatarterne havlampret og flodlampret. Det vurderes videre, at projektet ikke er i strid med bevaringsmålsætningen for arterne og dermed ikke vil hindre gunstig bevaringsstatus. Miljøstyrelsen har ved denne vurdering lagt afgørende vægt på, at de to arter ikke vil blive påvirket væsentligt som følge af projektet, idet:

- der i forbindelse med projektet ikke sker arbejder på havbunden, idet Nymindestrømmen af anlægstekniske og geotekniske forhold underbores
- undersøgelsen viste, at der ikke er relevante gydesteder, og aktiviteterne ikke vil påvirke arternes fødegrundlag
- voksne individer kan søge væk i tilfælde af blowout
- der er tale om midlertidige arbejder af begrænset varighed (1-2 uger)
- der i forbindelse med miljøvurderingsrapporten er redegjort for udarbejdelsen af en beredskabsplan med henblik på at begrænse et eventuelt blowout

Laks

Laksen svømmer gennem Ringkøbing Fjord på dens vandring fra opvækstområderne i havet til gydepladserne i Skjern Å-systemet.

Fjorden er derfor opfattet som en del af artens vandringsrute fra havet til gydepladserne i vandløbene.

Miljøstyrelsen vurderer, på baggrund af sagens samlede materiale og egne vurderinger, at projektet ikke vil medføre væsentlige påvirkninger af habitatarten laks. Det vurderes videre, at projektet ikke er i strid med bevaringsmålsætningen for arterne og dermed ikke vil hindre gunstig bevaringsstatus. Miljøstyrelsen har ved denne vurdering lagt afgørende vægt på, at de to arter ikke vil blive påvirket væsentligt som følge af projektet, idet:

- der i forbindelse med projektet ikke sker arbejder på havbunden, da Nymindestrømmen pga. anlægstekniske og geotekniske forhold underbores
- der er tale om midlertidige arbejder af begrænset varighed (1-2 uger)
- der i forbindelse med miljøvurderingsrapporten er redegjort for udarbejdelsen af en beredskabsplan i forbindelse med et eventuelt blowout
- aktiviteterne ikke vil påvirke arternes fødegrundlag.
- voksne individer kan søge væk i tilfælde af blowout

Stavsild

Arten yngler i ferskvand og vokser op i havet. Stort set alle registreringer af stavsild er sket i havet, og i Danmark er arten truffet i størst antal langs vestkysten i Jylland. Stavsilden vandrer op i vandløbene for at gyde i forsommeren. Efter gydningen vandrer fiskene tilbage til havet. Miljøstyrelsen vurderer, på baggrund af sagens samlede materiale og egne vurderinger, at projektet ikke vil medføre væsentlige påvirkninger af habitatarten stavsild. Det vurderes videre, at projektet ikke er i strid med bevaringsmålsætningen for arten og dermed ikke vil hindre gunstig bevaringsstatus. Miljøstyrelsen har ved denne vurdering lagt afgørende vægt på, at arten ikke vil blive påvirket væsentligt som følge af projektet, idet:

- der i forbindelse med projektet ikke sker arbejder på havbunden, idet Nymindestrømmen pga. anlægstekniske og geotekniske forhold underbores
- der er tale om midlertidige arbejder af begrænset varighed (1-2 uger)
- der i forbindelse med miljøvurderingsrapporten er redegjort for udarbejdelsen af en beredskabsplan i forbindelse med et eventuelt blowout
- aktiviteterne ikke vil påvirke arternes fødegrundlag.
- voksne individer kan søge væk i tilfælde af blowout

Habitatarter – pattedyr

Odder
Vurdering af odder som bilag IV art findes i afsnittet "Bilag IV arter". Odderen lever i tilknytning til vådområder. Den findes i såvel stillestående som rindende vand, og både i saltvand og ferskvand, især søer og moser med store rørskovsområder. Odderen er især aktiv i perioden fra skumring til solopgang. Om dagen opholder den sig i en hule i brinken eller under buske, træer eller andet, der kan give ly. Ansøger har udført feltundersøgelser for odderbo ved bl.a. øst- og

HØRING

vestbredden af Nymindestrømmen. Der blev ikke observeret nogle støre grenbunker i rørskovene, som odderen vil kunne anvende som ynglested. Miljøstyrelsen vurderer, på baggrund af sagens samlede materiale og egne vurderinger, at projektet ikke vil medføre væsentlige påvirkninger habitatarten odder. Miljøstyrelsen har ved denne vurdering lagt afgørende vægt på, at arten ikke vil blive påvirket væsentligt som følge af projektets udførelse, idet:

- ledningen underbores pga. anlægstekniske og geotekniske forhold og dermed ikke påvirker brinken
- underboringen under Nymindestrømmen vil vare 1-2 uger
- artens fødegrundlag ikke påvirkes i forbindelse med arbejdet
- der i forbindelse med miljøvurderingsrapporten er redegjort for udarbejdelsen af en beredskabsplan i forbindelse med et eventuelt blowout, således boremudder spredes mindst muligt til omgivelserne
- individer som skulle befinde sig i projektområdet ville kunne søge til øvrige områder inden for Natura 2000-området i tilfælde af blowout
- arbejdet udføres om dagen, og odderen er nataktiv

Fugle

Trækfugle
Af trækfugle med tilknytning til det marine er: Skarv, knopsvane, sangsvane, pibesvane, kortnæbbet gås, grågås, blisgås, bramgås, mørkbuget knortegås, gravand, skeand, knarand, krikand, spidsand, pibeand, hvinand, stor skallesluger, fiskeørn, havørn, blå kærhøg, vandrefalk, blishøne, klyde, pomeransfugl, hjejle, almindelig ryle, lille kobbersneppe og hvidklire.

Følgende fremgår af rapportens kapitel 9: *"De vigtigste områder for langt størstedelen af trækfuglearterne opført på udpegningsgrundlaget udgøres af vådområderne på Værnengene og Tipperne, samt for flere af arterne såsom dykænder, knopsvane og skarv desuden de åbne vandflader i Ringkøbing Fjord. Således udgør arealerne nær ledningstracéerne generelt ikke vigtige raste- eller fourageringsområder for trækfuglearterne på udpegningsgrundlaget for F43.*
(…)
Blisgås er således den eneste af trækfuglearterne på udpegningsgrundlaget for F43, der regelmæssigt er set i større antal nær ledningstracéet. Større flokke af arten er flere gange observeret langs Værnvej, især i februar-marts, hvor de største antal af arten også generelt registreres… Støjpåvirkningen i forbindelse anlægsarbejdet vil være midlertidigt (højst 14 dage ved den enkelte boregrube). Derudover så ligger de omtalte markarealer nær en ret trafikeret vej (Værnvej), hvorfor eventuelle rastende flokke af blisgås i forvejen kan forventes at være tilvænnet til en vis grad af støjpåvirkning."

Miljøstyrelsen vurderer, på baggrund af sagens samlede materiale og egne vurderinger, at projektet ikke vil medføre væsentlige påvirkninger på trækfugle arter. Miljøstyrelsen har ved denne vurdering lagt afgørende vægt på, at arterne ikke vil blive påvirket væsentligt som følge af projektets udførelse, idet:

UDKAST

- der ikke findes registrerede rasteområder i nærheden af Nymindestrømmen
- underboringen under Nymindestrømmen vil vare 1-2 uger
- arternes fødegrundlag ikke påvirkes i forbindelse med arbejdet
- der i forbindelse med miljøvurderingsrapporten er redegjort for udarbejdelsen af en beredskabsplan i forbindelse med et eventuelt blowout, således boremudder spredes mindst muligt til omgivelserne
- individer som skulle befinde sig i projektområdet ville kunne søge til øvrige områder inden for Natura 2000-området mens arbejdet pågår

Ynglefugle

Af ynglefugle med tilknytning til det marine er: Klyde, almindelig ryle, stor kobbersneppe, skestork og brushane.

Klydens levesteder er knyttet til kysten og de marine lavvandede områder. Arten ankommer til Danmark i starten af marts, og deres ynglesæson slutter i starten af juni. Afstanden til nærmeste kortlagte ynglepar af klyde er over 6 km.

Almindelig ryle er en vadefugl med tilknytning til strandengsområder. Ynglefuglene ankommer fra april. Ungerne klækkes i slutning af maj og i juni og er følsomme overfor forstyrrelse frem til ca. 15. juli. Det nærmeste kortlagte ynglepar for almindelig ryle er i en afstand af ca. 3,5 km fra projektområdet.

Stor kobbersneppes holder til ved vådområder, strandenge og kystområder. Arten ankommer til ynglepladserne i marts/april og forlader typisk landet igen i løbet af juli. Afstanden til nærmeste kortlagte ynglepar af stor kobbersneppe er ca. 3 km.

Skestorken yngler typisk på ubeboede øer og holme, gerne i forbindelse med sølvmågekolonier. Arten ankommer i marts-april, og trækker typisk væk i september. Korteste afstand fra Høje Sande til ledningstracéet er ca. 9 km.

Brushanen er knyttet til enge og strandenge. Arten ses i Danmark fra midt marts til slutningen af juli. Det nærmeste kortlagte ynglepar for brushane er i en afstand af ca. 3 km fra projektområdet.

Miljøstyrelsen vurderer, på baggrund af sagens samlede materiale og egne vurderinger, at projektet ikke vil medføre væsentlige påvirkninger på ynglefugle. Miljøstyrelsen har ved denne vurdering lagt afgørende vægt på, at arterne ikke vil blive påvirket væsentligt som følge af projektets udførelse, idet:

- der ikke findes registrerede ynglepar i nærheden af projektområdet
- arterne ikke vurderes at blive påvirket af støjgener, grundet afstanden til registrerede ynglepar, som er større 3 km
- underboringen under Nymindestrømmen vil vare 1-2 uger
- arternes fødegrundlag ikke påvirkes i forbindelse med arbejdet
- der i forbindelse med miljøvurderingsrapporten er redegjort for udarbejdelsen af en beredskabsplan i forbindelse med et eventuelt blowout, således boremudder spredes mindst muligt til omgivelserne

UDKAST

- individer som skulle befinde sig i projektområdet ville kunne søge til øvrige områder inden for Natura 2000-området mens arbejdet pågår

Konsekvensvurdering

Konsekvensvurderingen ift. til projektet efter kysthabitatbekendtgørelsen omfatter fuglearterne fjordterne, havterne og splitterne, da det ikke kunne afvises, at projektet vil kunne få en væsentlig virkning på arterne, der er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 69 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen.

Fugle

Ternearter
Der er udarbejdet en konsekvensvurdering for ternearterne, idet anlægsarbejdet vil foregå i umiddelbar nærhed af udpeget levesteder, og det kan ikke udelukkes, at der vil være en væsentlig påvirkning af arterne i forbindelse med et eventuelt blowout.

Af ternearter på udpegningsgrundlaget for F43 er havterne, fjordterne og splitterne.

Fjordterne er Europas mest udbredte terneart, og forekommer i de fleste lande. Den danske bestand er i 2023 opgjort til 1500 ynglepar. I Danmark yngler arten flere steder, men de største bestande findes ved Roskilde Fjord og Vadehavet.

Havterne er en fugl, der er kendt for sine meget lange migrationsruter. Den danske bestand er i 2023 opgjort til 2200 ynglepar. I Danmark yngler den langs kysten og har de største kolonier på Rømø, Læsø, Musholm i Storebælt og på Saltholm.

Splitterne er en ret almindelig ynglefugl i Danmark. Den yngler på mindre, ubeboede øer og holme – næsten altid i hættemågekolonier. Den danske bestand er i 2023 opgjort til 3100 ynglepar.

Ternearterne bygger rede fra starten af maj og ruger og opfostrer unger frem til slut juli. Det nærmeste kortlagte levested for arterne er Hans Madsens Pold i Nymindestrømmen. Der er ikke registeret yngleområder for arterne i nærheden af projektområdet.

Arterne vil i forbindelse med et eventuelt blowout kunne påvirkes af støj og sejlads, som udføres med henblik på at mindske spredning af boremudder efter beredskabsplanens anvisninger. Det kan derfor ikke afvises, at der ville kunne ske skade på ternearterne. På baggrund heraf vurderes det, at projektet potentielt kan medføre påvirkning af fjordterne, havterne og splitterne i form af forstyrrelse af yngle- og opfostringsadfærd samt reduceret funktionalitet af deres levesteder i F43.

UDKAST

For at afværge en skade skal anlægsarbejdet tilrettelægges, således, at der tages hensyn til ternearterne. Miljøstyrelsen vurderer, på denne baggrund, at projektet ikke vil medføre skade på ternearterne, såfremt arbejdet udføres uden for perioden fra den 1. maj til 31. juli. Miljøstyrelsen har på denne baggrund indsat vilkår 10.

Bilag IV-arter

I miljøvurderingsrapporten er der udarbejdet en oversigt over bilag IV-arter, der forventes at kunne forekomme i eller nær det samlede plan- og projektområde. I forhold til underboringen ved Nymindestrømmen vurderer Miljøstyrelsen, at bilag IV-arterne odder, flagermus og markfirben er relevant, da de er observeret i nærheden af projektområdet.

Odder

Der er ikke kendskab til odder i og i nærheden af projektområdet ved Nymindestrømmen. Følgende oplyses af rapportens kapitel 9: *"Der blev ved odderundersøgelserne ikke fundet nogle spor af aktive odderbo eller potentiale for skjulte odderbo inden for 50 meter af ledningstraceet."*

Miljøstyrelsen vurderer, på baggrund af sagens samlede materiale og egne vurderinger, at projektet ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for odder, samt påvirke arterne på individniveau. Miljøstyrelsen har ved denne vurdering lagt afgørende vægt på, at arten ikke vil blive påvirket væsentligt, selvom et individ måtte være i området. Begrundelsen er, at:

- odderen er nataktiv, og arbejdet udføres i dagstimerne
- odderen er mobil, og de individer der skulle befinde sig i eller i nærheden af projektområdet, ville kunne fortrække til øvrige uforstyrrede områder mens arbejdet pågår. Det er her tillagt betydning, at arbejdet vil tage 1-2 uger ved hver boregrube
- aktiviteterne i anlægsfasen ikke vil påvirke odderens fødegrundlag. Det er hertil tillagt betydning, at det alene vil være et meget lille område af artens fødesøgningsområde, som påvirkes i tilfælde af blowout

Markfirben

I miljøvurderingsrapporten oplyses bl.a. følgende om markfirben på side 140:

"Markfirben er kendt fra Bjålum Klit og antages at være udbredt i hele plan- og projektområdet, hvor der findes egnede levesteder. For at opnå en præcis forståelse af artens forekomst og udbredelse i og nær plan- og projektområdet, så der kan tages de nødvendige hensyn i planlægningen, blev der i juli 2024 måned gennemført en målrettet kortlægning af alle potentielle raste- og ynglesteder inden for undersøgelseskorridoren. Kortlægningen blev udført ved systematisk gennemgang af en 50 meter bred undersøgelseskorridor (25 meter på hver side af ledningstracéet (...) I undersøgelseskorridoren blev der identificeret lokaliteter med meget høj egnethed som levested for markfirben vest for Nymindestrømmen samt i den sydvestlige del af Bjålum Klit. Områder med moderat egnethed blev registreret i den sydøstlige del af Bjålum Klit. Resten af undersøgelseskorridoren vurderes ikke at være egnede for markfirben"

Miljøstyrelsen vurderer, på baggrund af sagens samlede materiale og egne vurderinger, at projektet ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for markfirben, samt påvirke arterne på individniveau. Miljøstyrelsen har ved denne vurdering lagt afgørende vægt på, at arten ikke vil blive påvirket som følge af projektets udførelse, idet arbejdet i forbindelse med underboringen af Nymindestrømmen pga. anlægstekniske og geotekniske forhold udføres under havbunden.

Flagermus
I projektområdet er der kendskab til flere arter af flagermus herunder vandflagermus, sydflagermus, dværgflagermus og brunflagermus.

Vandflagermus og sydflagermus søger føde over søer og vandløb, mens dværgflagermus og brunflagermus primært søger føde over og nær skove og åbne områder. Flagermus kan også benytte området på søterritoriet til at fouragere.

Miljøstyrelsen vurderer, på baggrund af sagens samlede materiale og egne vurderinger, at projektet ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for flagermus, samt påvirke arterne på individniveau. Miljøstyrelsen har ved denne vurdering lagt afgørende vægt på, at:

- flagermus er nataktive og mobile, og de individer der skulle befinde sig i eller i nærheden af projektområdet, ville kunne fortrække til øvrige uforstyrrede områder mens arbejdet pågår. Det er her tillagt betydning, at arbejdet ved Nymindestrømmen vil tage 1-2 uger, som er i dagtimerne.
- aktiviteterne i anlægsfasen ikke vil påvirke flagermusenes fødegrundlag.
- der arbejdet på land ikke vil medføre rydning af eller fjernelse af potentielle levesteder i form af gamle træer, gamle bygninger eller landskabelige ledelinjer.

Fredning og vildtreservat

Ledningstracéet krydser Nymindestrømmen, som både er omfattet af fredningen Værnengene (reg. nr. 07996.00) og bekendtgørelse nr. 1678 af 20. november 2006 om fredning og vildtreservat i Ringkøbing Fjord.

Formålet med fredningen Værnengene er bl.a. at bevare og forbedre områdets landskabelige, naturmæssige og kulturelle værdier, herunder at medvirke til at skabe grundlag for at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for at beskytte. Fredningen skal endvidere sikre offentlighedens adgang til de dele af området, hvor dette er foreneligt med naturværdierne. Fredningen har et særligt formål, som er at opretholde Værnengene og engområderne langs Nymindestrømmen samt poldene som åbne landskaber med rørskove og græssede enge og strandenge, som tilgodeser plantelivet og herudover især vade- og andefugle samt gæs knyttet til disse landskabstyper, at opretholde Bjålum Klit og klitområderne på Holmsland som åbne klitområder.

Formålet med fredning og vildtreservat i Ringkøbing Fjord er bl.a., at bevare Ringkøbing Fjord, Nyminde Strøm og landarealerne Klægbanke og Tipperne samt polde og øer i fjorden som et samlet naturområde af national og international betydning.

Miljøstyrelsen vurderer, på baggrund af sagens samlede materiale og egne vurderinger, at projektet ikke være i strid med formålene i de to fredninger. Miljøstyrelsen har ved denne vurdering lagt afgørende vægt på, at:

- anlægsarbejdet ved Nymindestrømmen sker ved underboring
- underboring af Nymindestrømmen skal ske uden for fuglenes yngleperiode. Anlægsarbejdet skal derfor foregå i perioden august til og med april, se vilkår 11.
- færdsel i Nymindestrømmen og på polden vil derfor foregå under hensyntagen til fuglenes yngletid.

Fugle generelt

Miljøstyrelsen vurderer, på baggrund af sagens samlede materiale og egne vurderinger, at projektet ikke vil medføre væsentlige påvirkninger af fugle uden for det udpeget fuglebeskyttelsesområde og trækfuglebestande generelt. Miljøstyrelsen har ved denne vurdering lagt afgørende vægt på, at fugle ikke vil blive påvirket væsentligt som følge af projektets udførelse, idet:

- underboringen under Nymindestrømmen vil vare 1-2 uger
- fugles fødegrundlag ikke påvirkes i forbindelse med arbejdet
- der i forbindelse med miljøvurderingsrapporten er redegjort for udarbejdelsen af en beredskabsplan i forbindelse med et eventuelt blowout, således boremudder spredes mindst muligt til omgivelserne
- fugle er mobile, hvorfor eventuelle forstyrrelser vil medføre, at individer midlertidig vil flytte sig til andre uforstyrrede områder i forbindelse med et eventuelt blowout

Fisk generelt

Miljøstyrelsen vurderer, på baggrund af sagens samlede materiale og egne vurderinger, at projektet ikke vil påvirke de kystnære fiskearter, herunder helten, væsentligt, idet fiskene er mobile og kan flytte sig fra eventuelle midlertidige forstyrrelser i forbindelse med eventuelle blowouts ved underboringen under Nymindestrømmen. Derudover har Miljøstyrelsen tillagt det vægt at blødbundssamfund er modstandsdygtige overfor midlertidig tildækning.

Kumulativ vurdering af det samlede projekt ift. Natura 2000 og bilag IV-arter

Miljøstyrelsen skal i forbindelse med afgørelsen bl.a. vurdere, om der kan være kumulative påvirkninger, i forhold til Natura 2000-området samt bilag IV-arter, fra andre dele af det samlede projekt.

UDKAST

Det samlede projekt omhandler etableringen af en vandledning og to spildevandsledninger syd om Ringkøbing Fjord.

I forbindelse med arbejdet på land vil følgende habitatnatur og fuglearter blive berørt: Blåhals og rødrygget tornskade og den terrestriske habitatnaturtype rigkær (7230). Der er således foretaget en konsekvensvurdering for denne habitatnaturtype og fuglearter.

Følgende fremgår af rapportens kapitel 9.1.4.1:

"Etableringen af boregrube 03 sker ca. 13 meter fra udbredelsen af habitatnaturtypen rigkær (Figur 9.24). Rigkær forekommer på vandmættet, næringsfattig jordbund, hvor grundvandet er mere eller mindre kalkholdigt. Disse forhold skaber grundlaget for den karakteristiske rigkærsvegetation. Naturtypen kan være følsom over for sænkninger i grundvandsstanden, da dette kan ændre næringsstoftilgængeligheden og dermed påvirke artssammensætningen – både ved at reducere forekomsten af grundvandsafhængige arter og ved at give plads til flere tørketålende arter."

"Da den midlertidige grundvandssænkning alene forventes at foregå i tre dage, og det oppumpede vand ledes til nedsivning i nærområdet, vurderes en eventuel påvirkning af rigkæret imidlertid at være meget begrænset, kortvarig og reversibel. Grundvandsspejlet forventes at retablere sig i umiddelbar forlængelse af pumpningens ophør, og der forventes derfor ikke ændringer i rigkærets vegetation eller naturtypens tilstand. Projektet vurderes således ikke at medføre skade på rigkæret."

"Ledningstracéet passerer gennem eller meget nær arealer, hvor der er kortlagt flere par af både blåhals og rødrygget tornskade, der begge er opført som ynglefugle på udpegningsgrundlaget for F43. Det drejer sig dels om området ved Bjålum Klit/Gødel Kanal, hvor der er kortlagte ynglepar af begge arter, dels området ved Nyværn Dige, hvor der er kortlagt to ynglepar af rødrygget tornskade og dels strandenge ved Falen/Lydum Å, hvor der kortlagt to ynglepar af blåhals."

"Som afværgeforanstaltning skal anlægsarbejde i nærheden af kortlagte ynglepar af blåhals og rødrygget tornskade derfor foretages uden for arternes ynglesæson, som strækker sig fra primo april til primo august for blåhals vedkommende og midt i maj til primo august for rødrygget tornskades vedkommende. På baggrund heraf skal anlægsarbejde undgås ved boregrube 03, 04, 05, 06 og 07 i perioden 1. april til 10. august samt boregrube 09 i perioden 15. maj til 10. august."

Det er Miljøstyrelsens vurdering, på baggrund af sagens samlede materiale og egne vurderinger, at projektet ikke vil medføre væsentlige kumulative påvirkninger, eller uoprettelig skade, på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag, samt beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for bilag IV arterne odder, markfirben og flagermus.

UDKAST

Miljøstyrelsen har ved denne vurdering lagt afgørende vægt på, at anlægsaktiviteterne ved hver boregrube er af kortvarig varighed (1-2 uger), og at den samlede anlægsperiode vil være ca. 12 måneder. Det er i den forbindelse tillagt vægt, at forstyrrelserne, fra arbejdet, såsom støj, er af begrænset omfang og udstrækning, idet arbejdet ved hver boregrube er 1-2 uger. Det er desuden tillagt betydning, at projektet samlet set er vurderet ikke at ville skade hverken habitatnaturtyper, arter eller fugle på udpegningsgrundlaget. Der henvises desuden til kommunens § 25-tilladelse efter miljøvurderingsloven, hvor, der er sat vilkår til anlægsarbejdet på land ift. habitatnaturtyperne grå/grøn klit (2130), klithede (2140), havtornklit (2160) og rigkær (7230) samt til fuglearterne blåhals, rødrygget tornskade, samt fjord-, hav- og splitterne.

Det er derudover tillagt betydning, at påvirkningerne på blåhals og rødrygget tornskade og den terrestriske habitatnaturtype rigkær (7230), ikke vil ændre Natura 2000-områdets funktionalitet, idet påvirkningerne på blåhals og rødrygget tornskade afværges i forbindelse med projektet, mens arbejdet er vurderet ikke at vil medføre skade på habitatnaturtypen rigkær.

Vandplanlægning

Ifølge § 8, stk. 2, i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (BEK nr. 797 af 13/06/2023) kan der kun gives tilladelse til en påvirkning i et overfladevandområde, hvor miljømålet er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdets tilstand.

Det følger videre af bekendtgørelsens § 8, stk. 3, at der kun kan gives tilladelse til en påvirkning i et overfladevandområde, hvor miljømålet ikke er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdets tilstand, samt ikke hindrer opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger.

Efter bekendtgørelsens § 8, stk. 6 skal vurderingen inddrage de normgivende definitioner af kvalitetsklasser for økologisk tilstand og økologisk potentiale, jf. bilag 1 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand (nr. 796 af 13/06/2023) og miljøkvalitetskrav, jf. bilag 2, del B, til samme bekendtgørelse. Desuden inddrages anvisningerne for vurdering af overvågningsresultater og værdier for grænser mellem kvalitetsklasser for overfladevandområder, jf. bilag 3 til bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder (nr. 792 af 13/06/2023).

I vandområdeplanerne bedømmes de enkelte vandområder i forhold til den økologiske og den kemiske tilstand. Den økologiske tilstand inddeles i fem klasser: høj, god, moderat, ringe eller dårlig tilstand. Den kemiske tilstand inddeles i to klasser: god eller ikke god. Vandområderne skal opfylde miljømålene ”god økologisk tilstand” og ”god kemisk tilstand”.

I miljøvurderingsrapporten er det beskrevet og vurderet, hvorvidt etableringen af drikkevandsledningen og de to spildevandsledninger vil have en påvirkning på vandområdets tilstand. Projektområdet er beliggende indenfor vandområde nr. 132: Ringkøbing Fjord, som er et stærkt modificeret vandområde. Det er ca. 280 km^2.

I miljøvurderingsrapporten er det beskrevet og vurderet, hvorvidt projektet vil påvirke vandområdets tilstand. I udgangspunktet vil underboringer ikke i sig selv have nogen direkte konsekvenser for opfyldelsen af miljømålene for vandområderne, idet anlæg af ledninger dybt nede i jorden ikke vil forringe vandområdernes økologiske eller kemiske tilstand eller forhindre vandområdernes mulighed for at nå de fastsatte miljømål. Påvirkninger af et vandområde kan ske ved lækager fra maskiner og mobile tankanlæg, arbejdsarealer/ start- og stopboregruber til udførelse af underboring, blowouts, midlertidig grundvandssænkning og vandhåndtering.

Generelt tilsættes boremudder bentonit samt evt. et enkelt additiv, som er ph-regulerende og som kan indeholde miljøfarlige forurenende stoffer. Den præcise sammensætning af boremudderproduktioner kendes generelt ikke. Bentonit er en lerart, som primært består af lermineralet montmorillonit. Dette indeholder aluminum, silicium, ilt og hydrogen, men kan også indeholde små mængder af andre metaller. Som det fremgår af rapporten, forventes der ikke at være kvælstof, fosfor eller organiske stoffer i bentonitten.

Det oplyses i rapporten, at et blowout er en utilsigtet hændelse som på grund af et højt tryk ved borearbejdet kan medføre, at begrænsede mængder boremudder spredes igennem sprækker i jorden og siver ud på terræn eller i overfladevandområder. Det anføres endvidere, at erfaringsmæssigt er boremuddermængden op til 5 m^3 i forbindelse med et blowout.

For at vurdere konsekvenserne af et blowout har ansøger bl.a. taget udgangspunkt i en rapport om risikovurdering af borevæskeprodukter udarbejdet af DHI i 2026. Her tages der udgangspunkt i et worst-case scenarie, hvor der over ca. 30 minutter potentielt kan ske en udledning på 5 m^3 boremudder til et vandområde. DHI's beregninger omfatter fire forskellige kystvandsområder: Bornholm, Øresund, Vejle Fjord og Guldborg Sund. Områderne repræsenterer forskellige danske recipienttyper og hydrodynamiske forhold. I rapporten er der gjort rede for, at til vurderingen af en mulig påvirkning af Nymindestrømmen kan beregninger fra Vejle Fjord anvendes som sammenligningsgrundlag.

<u>Vurdering af kystvande</u>

Som indikator for vandområdeplanernes økologiske tilstand i kystvande anvendes biologiske kvalitetselementer og nationalt specifikke stoffer. De biologiske kvalitetselementer er: Rodfæstede planter, som et udtryk for dybdeudbredelsen for ålegræs; klorofylkoncentrationen, som et udtryk for fytoplanktonbiomasse og bentiske invertebrater, der beskriver tilstanden af de bunddyr der lever i sedimentet. De nationalt specifikke stoffer er miljøfarlige stoffer, der omhandler de nationalt fastsatte miljøkvalitetskrav.

UDKAST

Et vandområdes kemiske tilstand vurderes på baggrund af koncentrationer af prioriterede stoffer udpeget i EU-regi.

Ifølge vedtaget genbesøg af vandområdeplan 2021-2027 er det samlede økologiske potentiale ringe for vandområdet nr. 132 Ringkøbing Fjord på baggrund af kvalitetselementerne fytoplankton og rodfæstede planter, mens den kemiske tilstand er ikke-god baseret på indholdet af EU-prioriterede stoffer (cadmium, bly). Miljømålet for Ringkøbing Fjord nr. 132 er godt økologisk potentiale og god kemisk tilstand, og der er således manglende målopfyldelse, for vandområdet. Der er desuden fastlagt et indsatsbehov for reduktion af kvælstof på 1631,2 tons N/år for vandområdet, da målbelastningen er overskredet.

Ringkøbing Fjord grænser ved Hvide Sande Sluse op til Vesterhav Nord nr. 133, som er 215 km². Fra Nymindestrømmen, hvor der skal underbores, er der ca. 3,5 km til slusen. Miljømålet for Vesterhav Nord er god økologisk tilstand samt god kemisk tilstand. For Vesterhav Nord er den økologiske tilstand moderat grundet fytoplankton. Den kemiske tilstand er ikke-god grundet overskridelser for BDE, Octylphenoler og kviksølv. Der er ikke fastlagt et indsatsbehov for reduktion af kvælstof.

Ud fra de foreliggende oplysninger er det Miljøstyrelsens vurdering, at det tilstødende vandområde Vesterhav Nord nr. 133 på grund af afstand og projektets omfang samt karakter ikke bliver påvirket af projektet og vil derfor ikke blive behandlet yderligere.

Fytoplankton (klorofyl)

Projektet vil kunne medføre en negativ påvirkning af det biologiske kvalitetselement fytoplankton pga. øget vækst som følge af øget tilgængelighed af næringsstoffer, ved et eventuelt blowout.

Følgende oplyses i rapporten på side 249:

"der [er] ingen kendskab til, at boremudder har et særligt indhold af næringsstoffer. Ved et eventuelt blowout vil det udsivede boremudder bestå af ca. 50 % dybt aflejret havbund, der antages at have et meget lavt indhold af biotilgængelige næringsstoffer, og ca. 50 % borevæske, som ikke vil indeholde næringsstoffer
(...)
Den frigivne mængde af kvælstof og fosfor vil ved et blowout i 5 m³ sediment, derfor svare til en frigiven mængde af biotilgængeligt kvælstof og fosfor på henholdsvis 0,146 kg og 0,00002 kg. Der vurderes ikke, at dette vil kunne medføre en målbar forøgelse af fytoplankton i kystvandområdet, hverken kortvarigt eller varigt, og dermed heller ikke at det vil give anledning til en midlertidig forringelse af kvalitetselementet."

Miljøstyrelsen vurderer, at arbejdet i forbindelse med underboringen under Nymindestrømmen, ikke vil hindre målopfyldelsen om god økologisk tilstand for det biologiske kvalitetselementet fytoplankton, idet anlægsarbejdet alene vil være

UDKAST

over en periode på 1-2 uger. Endvidere er det tillagt vægt, at såfremt der sker et blowout i forbindelse med underboringen, vil der være en beredskabsplan (jf. eksempel i rapportens side 37) for at håndtere udslippet. Det er også vurderet, at den frigivne mængde af kvælstof og fosfor ved et blowout (5 m^3 sediment), vil svare til en frigiven mængde af biotilgængeligt kvælstof og fosfor på henholdsvis 0,146 kg og 0,00002 kg, hvilket hurtigt vil fortyndes i vandområdet og dermed ikke vil hindre målopfyldelsen eller medføre tilstandsforringelse for vandområdet. Miljøstyrelsen vurderer således, at tilstanden for kvalitetselementet fytoplankton vil vende tilbage til udgangspunktet efter endt anlægsperiode i tilfælde at et blowout.

Jf. bekendtgørelse nr. 792 af 13. juni 2023[1] er tilstanden for fytoplankton i vandområde nr. 132 fastlagt til god økologisk tilstand baseret på en tilstandsværdi på hhv. 8,4 µg chl a/l. Grænsen til den nærmeste lavere tilstandsklasse (moderat) ligger ved 12,6 µg chl a/l. Miljøstyrelsen vurderer for fytoplankton, at der er langt til den nærmeste lavere tilstandsklasse. Miljøstyrelsen vurderer, på baggrund af sagens samlede materiale og egne vurderinger, at et eventuelt blowout ikke vil påvirke kvalitetselementet fytoplankton væsentligt og dermed medføre en tilstandsforringelse eller hindre målopfyldelse for vandområdet nr. 132 (Ringkøbing Fjord).

Bentiske invertebrater og rodfæstede planter

Projektet vil kunne påvirke de biologiske kvalitetselementer bentiske invertebrater og rodfæstede planter negativt i forbindelse med et eventuelt blowout fra underboringen under Nymindestrømmen, som kan medføre ophvirvling af sediment og boremudder i vandfasen.

Følgende oplyses i rapporten, side 209:

"*I forbindelse med projektet vil der ikke ske direkte påvirkning af rodfæstede planter, da eventuelle bevoksninger vil blive underboret. Den eneste risiko for påvirkning vurderes derfor at være i tilfælde af et blowout, hvor eventuelle forekomster af rodfæstede planter kan blive påvirket af en øget sedimentkoncentration i vandsøjlen og eventuel lokal tildækning med boremudder (…) I Ringkøbing Fjord, hvor strømforholdene generelt er begrænsede, forventes en væsentlig del af det suspenderede materiale at sedimentere lokalt omkring udsivningsstedet, mens en mindre del spredes og fortyndes i nærområdet. En potentiel påvirkning af rodfæstede planter vurderes derfor primært at være lokal og knyttet til kortvarig og små effekter i forhold til lysdæmpning samt eventuel mindre aflejring på blade og bund. Påvirkningen vurderes at være midlertidig og primært knyttet til perioden, hvor der sker aktiv udsivning af boremudder, samt den umiddelbart efterfølgende periode, hvor suspenderet materiale sedimenterer eller fortyndes. Varigheden vil afhænge af, hvor hurtigt et eventuelt blowout registreres og håndteres, herunder hvor hurtigt trykket i boringen reduceres eller pumpningen stoppes*."

[1] Bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder

"For marine farvande kan et blowout ligeledes påvirke bundlevende dyr lokalt omkring udsivningsstedet. Immobile arter helt lokalt omkring lækagen forventes at gå til, hvor der sker aflejringer af boremudder, mens mobile arter ikke forventes påvirket (...) *Det vurderes på baggrund heraf, at der ikke vil ske en forringelse af tilstanden for bunddyr, da et potentielt habitattab som følge af aflejring af boremudder primært forventes at være lokalt omkring udsivningsstedet og uden betydning for bundfaunaens diversitet og sammensætning i vandområde nr. 132 Ringkøbing Fjord.*

Miljøstyrelsen vurderer, på baggrund af sagens samlede materiale og egne vurderinger, at underboringen under Nymindestrømmen og et eventuelt blowout i forbindelse hermed ikke vil påvirke kvalitetselementerne bundfauna og rodfæstede planter væsentligt og dermed medføre en tilstandsforringelse eller hindre målopfyldelse for vandområderne nr. 132 (Ringkøbing Fjord).

Miljøstyrelsen har ved denne vurdering lagt afgørende vægt på, at bundfaunaen og ålegræsset alene vil blive påvirket i forbindelse med et blowout. Miljøstyrelsen vurderer, at de biologiske kvalitetselementer bundfauna og rodfæstede planter, ikke vil blive påvirket væsentligt af projektet, idet eventuelle påvirkninger i forbindelse med et blowout vil være lokale og kortvarige på grund af bl.a. begrænsede strømforhold. Der vil derfor alene være mindre påvirkninger i forhold til lysdæmpning samt eventuel mindre aflejring på blade og bund. Bundfauna vil ligeledes alene blive påvirket lokalt omkring et eventuelt blowout. Påvirkningen vil primært være knyttet til perioden, hvor der sker aktiv udsivning af boremudder, samt den umiddelbart efterfølgende periode, hvor suspenderet materiale sedimenterer eller fortyndes. Det vurderes, at arterne igen kan benytte området som vanligt efter endt anlægsperiode.

Kemisk tilstand
Det fremgår af rapporten, at der i forbindelse med blowout og udslip af boremudder vil kunne frigives miljøfarlige forurenende stoffer (MFS) til vandsøjlen og dermed det berørte vandområde. Det gælder særligt de stoffer der er tilsat i boremudderet. Der er ligeledes overskridelser af de national specifikke stoffer chrom i biota og benzylbutylphthalat i sediment, mens den ikke gode kemiske tilstand skyldes overskridelser af bly, cadmium, nikkel, DEHP, benz(a)pyren i biota.

Følgende oplyses om sedimentforholdene under Nymindestrømmen, side 190:

"Ved Nymindestrømmen, i den vestlige del af projektområdet, viser Geoatlas, at der under klitsand og flyvesand forventes postglaciale sand- og grusaflejringer til betydelig dybde (under kote -30), dog lokalt afbrudt af tynde lerlag omkring kote -9. Bundprøver udtaget i Nymindegabet understøtter denne vurdering og indikerer, at ledningerne forventes etableret i stabile sand- og grusaflejringer. Etablering ved underboring i sådanne stabile aflejringer reducerer risikoen for, at borehovedet støder på uforudsete forhindringer, som potentielt kan medføre et blowout."

Det oplyses i forbindelse med rapporten, at risikovurderingen er baseret på et worst case-scenarie, hvor der over cirka 30 minutter, potentielt kan ske en udledning på op til 5 m^3 boremudder til kystområdet. Derudover er der i risikovurderingen inkluderet indholdet af metaller og øvrige indholdsstoffer i både boremudderproduktet og det udborede jordmateriale.

Følgende fremgår af rapporten, side 211:

"Baseret på de kritiske fortyndingsafstande for bentonitprodukterne vurderes det, at der ved underboring af Nymindestrømmen (Ringkøbing Fjord) ikke må anvendes produkterne Tunnel-Gel PLUS, Tunnel-gel max og BARO-Gel, hvis det skal sikres, at der ikke på noget givet tidspunkt sker overskridelser af miljøkvalitetskravene i vandfasen. For de 3 pHregulerende additiver Soda Ash (Heads) Soda Ash (Halliburton) og Sodium Bicarbonat kræves der ikke nogen kritisk fortyndingsafstand for indholdsstofferne, og for dem alle gælder det, at der ikke er nogen kritiske fortyndingsafstand for tungmetaller eller at den er <1 m for både det generelle miljøkvalitetskrav og maksimumkoncentrationen i forbindelse med et blowout."

Det oplyses ligeledes på side 213:

"Samlet vurderes det, at bentonitprodukterne CEBO Gel OCMA, Premium Gel R, Hydraul-EZ TEQGEL og Bentoniet-HV samt de pH-regulerende additiver Soda Ash (Heads), Soda Ash (Halliburton) og Sodium Bicarbonat kan anvendes ved underboringen af Nymindestrømmen (Ringkøbing Fjord), mens produkterne Tunnel-Gel PLUS, Tunnel-gel max og BARO-Gel ikke bør anvendes til underboring af Nymindestrømmen (Ringkøbing Fjord), da disse ikke kan overholde miljøkvalitetskravene for hverken vandfasen eller sedimentfasen. På denne baggrund vurderes det, at en utilsigtet lækage med boremudder ikke vil medføre en påvirkning, der giver anledning til en forringelse af den kemiske tilstand eller potentialet for kvalitetselementet nationalt specifikke stoffer i kystvandområde nr. 132 Ringkøbing Fjord hverken midlertidigt eller varigt, eller forhindrer målopfyldelsen. Ligeledes vurderes der heller ikke at ske kunne ske en forringelse af den kemiske tilstand eller tilstanden for kvalitetselementet nationalt specifikke stoffer i kystvandområde nr. 133 Vesterhavet Nord, eller at målopfyldelse kan blive forhindret her som følge af projektet."

Miljøstyrelsen har i forbindelse med sagen vurderet, at der skal stilles vilkår om en beredskabsplan, som skal reducere risikoen for blowout til Nymindestrømmen. Planen skal indeholde forudgåede beskrivelse og planlægning af underboringen og sikre, at der kan handles hurtigt og korrekt i tilfælde af uheld (vilkår nr. 7).

Miljøstyrelsen har ligeledes sat vilkår om, at bentonitprodukterne Tunnel-Gel PLUS, Tunnel-gel max og BARO-Gel ikke kan anvendes i forbindelse med underboring (vilkår 8), og der ved de styrede underboringer alene må anvendes boremudderprodukter og additiver inden for de forudsætninger, som er lagt til grund for miljøvurderingsrapportens vurderinger af påvirkningen af overfladevand og grundvand (vilkår 8 og 9).

Miljøstyrelsen vurderer, på baggrund af sagens samlede materiale og egne vurderinger, at projektet ikke vil medføre forringelse af den kemiske tilstand eller hindre målopfyldelse for vandområdet nr. 132 Ringkøbing Fjord.

Miljøstyrelsen har ved denne vurdering lagt afgørende vægt på, at anlægsarbejdet i forbindelse med underboringen af Nymindestrømmen vil være kortvarigt (1-2 uger). Det er ligeledes vægtet, at projektet alene vil påvirke vandområdet i tilfælde at et eventuelt blowout. Ansøger har redegjort for, at denne risiko er begrænset på grand af grundet stabile sand- og grusaflejringer i den dybde, hvor der skal bores. Det er ligeledes tillagt betydning, at der i forbindelse med et eventuelt blowout alene vil frigives en mindre del boremudder til vandområdet (>5 m^3), hvorfor et eventuelt udslip af boremudder hurtigt vil kunne fortyndes i vandområdet.

Vurdering af vandløb og søer

Det nærmeste vandløb er Gjødel Kanal (vandområde id 09885), hvor udløbet til Nymindestrømmen ligger ca. 500 m fra projektområdet. Nærmeste sø er jf. vandplandata Nymindestrømmen 1 (vandområde id 608), som ligger ca. 2,5 km syd for projektområdet.

Miljøstyrelsen vurderer, på baggrund af sagens samlede materiale og egne vurderinger, at underboringen under Nymindestrømmen og et eventuelt blowout i forbindelse ikke vil medføre tilstandsforringelse eller hindre målopfyldelse for de to vandområder grundet projektets anlægsmetode (styret underboring), varighed (1-2 uger) og begrænset strømforhold i Nymindestrømmen.

Samlet vurdering ift. vandplanlægning

Miljøstyrelsen vurderer samlet set, på baggrund af sagens samlede materiale og egne vurderinger, at underboringen, ikke vil medføre en forringelse af den økologiske eller kemiske tilstand eller vil hindre målopfyldelse for vandområde Ringkøbing Fjord (vandområde ID 132). Miljøstyrelsen har ved denne vurdering lagt afgørende vægt på, at arbejdet udføres under havbunden ved underboring, og at der alene vil kunne frigives sediment til vandområdet i forbindelse med et blowout, som er en utilsigtet hændelse, samt at arbejdet i forbindelse med underboringen vil være kortvarig (1-2 uger). Miljøstyrelsen finder, at der i miljøvurderingsrapporten er redegjort for flere tiltag, der skal begrænse et blowout. Der er bl.a. en begrænsning i produktvalg ift. anvendelse af betonit. Ansøger har endvidere ud fra bundprøver, som er udtaget i Nymindegabet, vurderet, at ledningerne forventes etableret i stabile sand- og grusaflejringer. Etablering ved underboring i sådanne stabile aflejringer reducerer risikoen for, at borehovedet støder på uforudsete forhindringer, som potentielt kan medføre et blowout. Derudover stilles der vilkår om en beredskabsplan.

Havstrategi

Formålet med havstrategidirektivet er at sikre god miljøtilstand i havet. Der er derfor fastlagt miljømål, som integrerer målsætninger iht. internationale konventioner (OSPAR og HELCOM), målsætninger for Natura 2000-områder samt vandrammedirektivet (vandområdeplanerne).

UDKAST

Havstrategien omfatter danske havområder på søterritoriet og i de eksklusive økonomiske zoner. Havstrategien finder dog ikke anvendelse på de havområder, der strækker sig ud til 1 sømil uden for basislinjen i det omfang, områderne er omfattet af lov om vandplanlægning og indsatser, der indgår i en vedtaget Natura 2000-plan efter miljømålsloven.

I havstrategien behandles 11 såkaldte deskriptorer: D1) Biodiversitet, D2) Ikke-hjemmehørende arter, D3) Erhvervsmæssigt udnyttede fisk, D4) Havets fødenet, D5) Eutrofiering, D6) Havbundens integritet, D7) Hydrografiske ændringer, D8) Forurenende stoffer, D9) Forurenende stoffer i fisk og skaldyr til konsum, D10) Marint affald og D11) Undervandsstøj.

I miljøvurderingsrapporten er det, i tabel 13.1, beskrevet og vurderet, hvorvidt projektet vil have en påvirkning på de enkelte deskriptorers tilstand.

Miljøstyrelsen vurderer på baggrund af sagens samlede materiale og egne vurderinger, at projektaktiviteterne ikke vil medføre påvirkninger, som vil være uforenelige med opnåelse af havstrategiens miljømål for deskriptorer D1 til D11.

Miljøstyrelsen har ved denne vurdering lagt afgørende vægt på, at boremudder, der kan undslippe fra et eventuelt blowout, ikke vurderes at medføre betydelige aflejringer på havbunden, da mudderet hurtigt vil blive spredt over store afstande. Dertil vurderes et eventuelt hul/sprække fra et blowout under anlægsarbejdet eller et rørbrud under driftsfasen at forårsage så lille en fysisk forstyrrelse af havbunden, at det ikke vil have en påvirkning på integriteten af havbunden. Dette betyder også, at projektet ikke vil forringe den økologiske eller kemiske tilstand eller hindre målopfyldelse i vandområdet. Endvidere er der blevet udarbejdet en væsentlighedsvurdering og konsekvensvurdering, hvor anlægsperioden skal tilpasses fjord-, hav- og splitternernes yngletid.

Vurdering af kumulation mellem de indbyrdes miljøfaktorer for det samlede projekt

Anlægsaktiviteterne på søterritoriet udgør kun en del af det samlede projekt, der omfatter etablering af én drikkevandsledning og to spildevandsledninger syd om Ringkøbing Fjord.

Ledningerne etableres hovedsageligt med styret underboring på land og under vand. Længst mod vest krydser tracéet Nymindestrømmen og Hans Madsens Pold ved styret underboring, hvorefter ledningerne løber på land frem til Falen-Lydum Å. Endvidere omfatter projektet udgravning af 16 boregruber på land med tilhørende vandhåndtering (herunder grundvandssænkning). Derudover etablering af arbejdspladser, oplagspladser samt etablering af køreveje på land. Endvidere reetablering af terræn i forbindelse med afslutning af anlægsfasen.

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at det samlede projekt ikke vil medføre væsentlige kumulative påvirkninger hverken imellem de enkelte miljøfaktorer eller de forskellige dele af projektet.

Miljøstyrelsen vurderer således, på baggrund af sagens samlede materiale og egne vurderinger, at der ikke vil være væsentlige kumulative påvirkninger mellem de indbyrdes miljøfaktorer eller de forskellige dele af projektet. Ved denne vurdering har Miljøstyrelsen blandt andet lagt vægt på, at der er tale om et projekt af begrænset omfang og varighed, som flytter sig langs tracéet, hvorfor påvirkningerne på omgivelserne alene er midlertidige. Af hensyn til natur og miljø er endvidere sat vilkår om tilrettelæggelsen af anlægsarbejdet i kommunens § 25-tilladelse og Miljøstyrelsens § 16 a- tilladelse.

Vurdering af kumulation med andre projekter

Miljøstyrelsen bemærker, at det efter praksis ikke kan kræves, at en miljøvurderingsrapport forholder sig til den kumulative virkning med alle øvrige projekter i området. Vurderingen af den kumulative virkning skal alene forholde sig til de øvrige projekter i området, der må anses for relevante i forhold til en væsentlig forøgelse af de miljømæssige påvirkninger sammenholdt med det ønskede projekt. Miljøstyrelsen er ikke bekendt med andre projekter i nærheden, der kan medføre en kumulativ påvirkning.

Projektbeskrivelse

Projektet omfatter etablering af en drikkevandsledning og to spildevandsledninger i et tracé rundt om den sydlige del af Ringkøbing Fjord. Hele projektbeskrivelsen fremgår i miljøvurderingsrapportens kapitel 3.

Drikkevandsledningen tilsluttes det eksisterende system ved slutpunktet for den eksisterende drikkevandsledning ved Sønder Klitvej, ca. 1 km syd for Hegnet i vest og ved Fjordvej, ca. 75 m nord for Fjordvejs møde med Oblingvej i Bork i øst. En strækning på 6,5 km. Der etableres endvidere to afproppede spildevandsledninger parallelt med drikkevandsledningen på strækningen (6,4 km) fra Sønder Klitvej til Oblingvej.

De to spildevandsledninger etableres af hensyn til optimering af drift, vedligeholdelse og sikkerhedshensyn. De to ny spildevandsledninger skal over en tid på ca. 15 år håndtere spildevand fra den sydlige del af Holmsland Klit mod vest og Skaven og Hemmet Strande mod øst. Det fremgår af miljøvurderingsrapporten, at det endnu ikke er fastlagt, om spildevandet fra de nye kloakoplande skal transporteres mod øst til Tarm eller mod vest til Hvide Sande. Spildevandsledningerne etableres i forbindelse med dette projekt alene som to afproppede rør fyldt med rent vand uden tilkobling til renseanlæg og dermed udledning, men med det formål senere at kunne tages i brug til pumpning af spildevand syd om fjorden fra senere kloakerede områder. Det fremgår endvidere af miljøvurderingsrapporten, at på det tidspunkt, hvor der foreligger et projekt for kloakering, vil også spildevandsledningernes afledte udledninger kunne beskrives

UDKAST

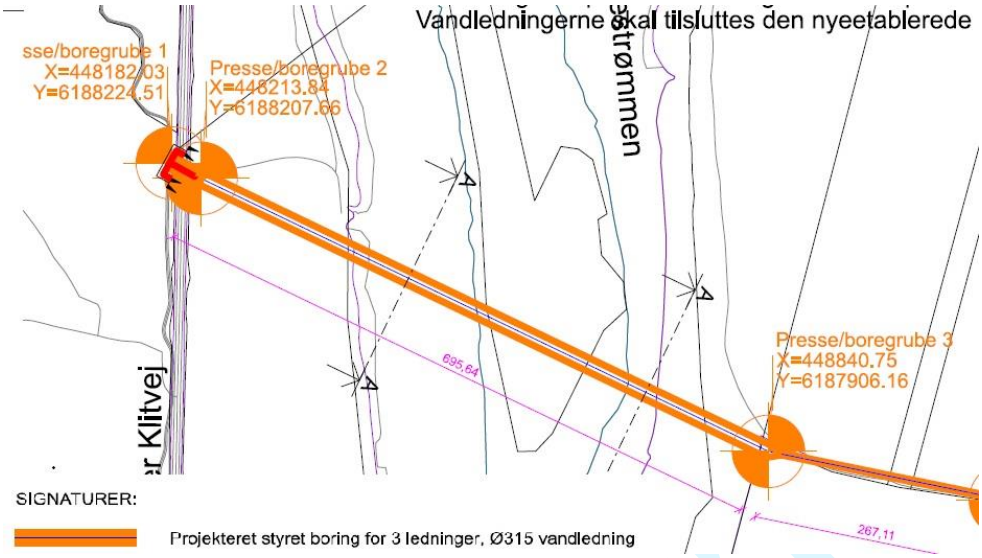

Figur 3: Styret underboring ved Nymindestrømmen mellem boregrube 2 og 3. Tværsnit A ved Nymindestrømmen ses i bilag 2.

detaljeret mht. spildevandssammensætning, mængder, pumper, flow mm., og driften af spildevandsledningerne vil da også skulle miljøkonsekvensvurderes som en del af dette kommende projekt.

Nærværende tilladelse omhandler styret underboring af ledninger under Nymindestrømmen mellem boregrube 02 og 03, som ligger henholdsvis ca. 170 m og 129 m fra Nymindestrømmen. Tværprofil A fremgår af bilag 2.

Anlægsfase
Den styrede underboring under Nymindestrømmen vil tage op til 2 uger. Den samlede anlægsfasen forventes at have en varighed på ca. 12 måneder og omfatter følgende processer:

- Etablering af boregruber inkl. køreveje og grundvandssænkning.
- Boring af ledningerne.
- Retablering af terrænet, hvor der har været gravet.

Det fremgår af miljøvurderingsrapporten, at valget af styret underboring er begrundet i anlægstekniske og geotekniske forhold, særligt den terrænnære grundvandsstand på strækningen fra Nymindestrømmen til Falen-Lydum Å. Etablering af ledninger i åben grav under disse forhold ville kræve omfattende afstivninger af udgravninger ved spuns eller gravekasser samt midlertidig grundvandssænkning med afledt håndtering af omfattende mængder oppumpet vand. Derudover ville arbejdsarealer blive væsentligt større som følge af behov for bredere udgravninger, jordhåndtering, adgangsveje og oplagspladser. Det ville desuden medføre omfattende kørsler med anlægsmaskiner og transporter, som vil kræve udlægning af køreplader eller midlertidige, tørholdte anlægsveje.

Samlet set ville en løsning med åben grav medføre et mere omfattende og fysisk indgribende anlægsarbejde end den valgte løsning med styret underboring. Krydsningen af Nymindestrømmen (del af Ringkøbing Fjord) og Falen-Lydum Å sker tilsvarende med underboring med samme anlægstekniske begrundelser som for strækningen på land, hvor de afledte anlægstekniske ulemper ved en gennemgravning af Falen-Lydum Å og Nymindestrømmen ville medføre endnu større tekniske udfordringer i forbindelse med bl.a. gravearbejder og tørholdelse, sammenlignet med strækningen over land.

På hele strækningen er der behov for 16 boregruber. Nymindestrømmen ligger mellem boregrube 02 og 03. Ved styret underboring vil plastrør med en typisk længde på 12 – 18 m svejses sammen til en sammenhængende ledning.

Afhængig af jordbundsforholdene foretages underboringer i intervaller af 200-800 meter. Afstanden mellem boregruberne på strækningen under Nymindestrømmen er ca. 700 m. Der er ikke boregruber på søterritoriet (i Nymindestrømmen). For at vurdere sedimentforholdene er der lavet pejlinger til hhv. blødt og fast sediment.

Ledningerne på land underbores med en afstand på ca. 1 m mellem ledningerne i 3 meters dybde, mens de under Nymindestrømmen og Hans Madsens Pold underbores med en afstand på op til ca. 7 m mellem ledningerne. På baggrund af sedimentprøver og pejlinger er det jf. projektbeskrivelsen vurderet, at boringerne under vandområderne udføres i en dybde på minimum 7 og 8 m under havbunden for henholdsvis drikkevandsledning og spildevandsledning. Det endelige ledningstracé under Nymindestrømmen vil blive ca. 15 m bredt (se bilag 2).

Materialer og dimensioner
Drikkevandsledningen vil få en diameter på 315 mm og udføres som sammensvejset trykrør i PE (Polyethylen).

Spildevandsledningen udføres som sammensvejsede trykrør i PE (Polyethylen) med en diameter på 315 mm hver.

Boremudder
Funktionen af boremudder er at reducere friktionen mellem borehovedet og jorden. Endvidere at sikre, at borehullet ikke falder sammen, idet boremudder klistrer til borehullets væg. Det fremgår af projektbeskrivelsen, at der er udført geotekniske undersøgelser med boringer for bl.a. at fastslå jordbundens beskaffenhed med henblik på at definere underboringsdybden med henblik på sammensætningen af boremudder. Endvidere oplyses, at der har været afholdt markedsdialog med tre større aktører, som foreslår boremudder af ren bentonit (fed type ler), evt. med anvendelse af pH-regulerende additiv.

Af projektbeskrivelsen fremgår det, at der ikke planlægges at benytte andre additiver end bentonit og pH-regulerende additiv. Yderligere oplyses, at de benyttede produkter ikke indeholder konserveringsmidler i form af biocider/pesticider. Boremudder indeholder ca. 97 % vand og 3 % bentonit og pH-regulerende additiver, som primært består af bentonit. Baseret på det estimerede

UDKAST

vandforbrug på 500 m^3 estimeres det, at der samlet ca. anvendes 15 m^3 bentonit og pH-regulerende additiver.

Driftsfase
Drikkevandsledningen tages i brug umiddelbart efter etablering.

Spildevandsledningerne fyldes med råvand. For at modvirke lugtgener og mindske rørmodstanden i ledningerne, skal der jævnligt, f.eks. en gang månedligt, sendes rensegris igennem ledningerne. Spildevandsledningerne skal ikke efterses eller vedligeholdes. Efter ledningerne er lagt, forventes de at have en levetid på minimum 50 år.

Et rørbrud vil alene kunne finde sted ved ikke korrekt udført svejsning eller ved direkte beskadigelse. Undersøgelse for ledningsbrud under vand sker ved at sende en bold med indbygget scanningsudstyr igennem ledningen. Dermed kan ledningen scannes indefra, og det kan lokaliseres, hvor sprækken på ledningen er. Ved ledning under vand tætnes den indefra ved indvendig foring af ledningen.

Beredskabsplaner
Der udarbejdes en generel beredskabsplan, som angiver hvordan uheld som spild af olie og andre kemikalier håndteres. Derudover udarbejdes specifikke beredskabsplaner bl.a. ift. underboring af Nymindestrømmen. Det fremgår af projektbeskrivelsen, at de grundlæggende elementer for beredskabsplanerne for håndtering af blowout er:

- *"Forberedende arbejde forud for underboringen af det konkrete område, herunder planlægning af hvor køreplader skal udlægges, hvor en eventuel slamsuger kan holde med henblik på at suge boremateriale op, hvor langt nedstrøms skal entreprenøren kigge efter aflejret boremudder.*

- *Overvågning/tilsyn i forbindelse med udførsel af underboringen samt op til 2 timer efter at underboringen er afsluttet.*

- *Hvis blowout forekommer:*

    - *Stop pumpe og borearbejde.*
    - *Ved pilotboring trækkes røret retur hurtigst muligt. Ved trækning af rør, skal arbejdet standses og først genoptages når der er ryddet op og der er lagt en plan for, hvordan underboringen kan fortsætte.*
    - *Notificér relevant miljømyndighed.*
    - *Ved kontakt til relevant myndighed, skal det blandt andet oplyses: hvor blowoutet er sket, i hvilket omfang har boremudderet spredt sig, hvilke tiltag igangsættes for at mindske påvirkningen mm.*
    - *Kontakt Ringkøbing-Skjern Forsyning (beredskab, tilsyn og projektledelse).*
    - *Ved blowout på land: Inddæm blowout og afvent beredskab/gå i gang, hvis det er aftalt.*

UDKAST

- *Ved blowout på havet: Stop boring og evt. juster linjeføringen.*
- *Afvent den relevante miljømyndigheds miljøvagt og følg instrukser vedr. oprensning.*
- *Informer eventuelle lodsejere.*
- *Oprens."*

Miljøvurderingsprocessen

Projektet er omfattet af miljøvurderingslovens bilag 2, pkt. 10j "Anlæg af vandledninger over større afstande".

Ringkøbing-Skjern Kommune og Miljøstyrelsen modtog den 19. januar 2024 ansøgningen om projektet. Det fremgik af ansøgningen, at der ansøges frivilligt om, at projektet skal undergå en miljøvurdering, jf. miljøvurderingslovens § 19, stk. 4. Der er derfor ikke truffet afgørelse om miljøvurderingspligt via screeningsafgørelse.
Ringkøbing-Skjern Forsynings rådgiver er Niras.

Projektet har været sendt i 1. offentlighedsfase i perioden fra den 6. maj 2024 – 3. juni 2024 og 5. februar til 5. marts 2025. I forbindelse med høringen i 2024 indkom en række høringssvar, som gav anledning til en præcisering af projektet, idet hensigten med etableringen af spildevandsledningerne samtidigt med drikkevandsledningen alene er at begrænse forstyrrelsen af Natura 2000-området til én gang og at spare anstillingen ved en senere etablering af spildevandsledningerne.

Miljøvurderingsmyndighederne Ringkøbing-Skjern Kommune og Miljøstyrelsen har efter den 1. offentlighedsfase afgivet en udtalelse om afgrænsning af rapportens indhold og omfang på baggrund af kravene i miljøvurderingslovens § 20, stk. 2, udtalelser fra øvrige myndigheder, input fra offentligheden samt selvstændige vurderinger.
Miljøstyrelsen har modtaget den endelige udgave af rapporten, som er dateret 7. september 2026 og har gennemgået den og fundet, at den opfylder kravene i § 20 i miljøvurderingsloven, og at de deri indeholdte oplysninger, som er væsentlige for afgørelserne, er fuldstændige og af tilstrækkelig høj kvalitet.

Der er i forbindelse med miljøvurderingsrapporten udarbejdet en væsentligheds- og en delvis konsekvensvurdering efter kysthabitatbekendtgørelsen.
Vurderingerne er samordnet, og der er anvendt en fælles procedure, jf. miljøvurderingsbekendtgørelsens §§ 6-8.
Der er foretaget høring af berørte myndigheder og offentligheden over miljøvurderingsrapporten (2. offentlighedsfase) i perioden 23. november 2026 til 18. januar 2027.

Indkomne bemærkninger, samt vurdering, i forbindelse med 2. offentlighedsfase
Alle indkomne høringssvar i 2. offentlighedsfase er fremsendt til orientering til Ringkøbing-Skjern Forsyning.

UDKAST

Høringssvarene, eller uddrag heraf, samt bygherres VVM-myndighedernes bemærkninger hertil, kan ses i det udarbejdede høringsnotat (sammenfattende redegørelse) (Bilag A).

De væsentligste indkomne bemærkninger omhandler bl.a. XX

De modtagne høringssvar for det samlede projekt på land og søterritoriet vedrørte [emner].

De væsentligste indkomne bemærkninger, som relaterer sig til tilladelsen efter kystbeskyttelseslovens § 16 a, er sammen med væsentligste bemærkninger hertil indsat i nedenstående skema.

[konklusion]

Høringsnotatet er dags dato desuden offentliggjort, sammen med afgørelsen, på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.mst.dk, under menupunktet "Offentliggørelser".

Klagevejledning

Dette dokument indeholder to afgørelser:

- Afgørelse om at give tilladelse til projektet efter kystbeskyttelseslovens § 16 a, som også erstatter en afgørelse efter miljøvurderingslovens § 25.
- Afgørelse om, at der ikke skal udarbejdes konsekvensvurdering for hele udpegningsgrundlaget.

Afgørelserne kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

For afgørelserne gælder følgende:

- Miljøstyrelsens afgørelser efter kystbeskyttelsesloven og kysthabitatbekendtgørelsen kan alene påklages for så vidt angår retlige forhold. Der er fuld prøvelse for afgørelsen efter miljøvurderingslovens § 25.
- Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt.
- Der klages via Klageportalen, som der er et link til på forsiden af https://naevneneshus.dk/. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Man logger på via www.borger.dk eller www.virk.dk typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Det koster 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer i gebyr at indgive en klage. Gebyret betales med betalingskort i Klageportalen.
- Klageberettigede efter kystbeskyttelsesloven er:

  1) adressaten for afgørelsen,

  2) ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,

UDKAST

3) enhver, der har en væsentlig individuel interesse i sagens udfald,

4) en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker,

5) lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,

6) landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,

7) landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser, og

8) landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer.

- Klageberettigede efter kysthabitatbekendtgørelsen er:

  1) adressaten for afgørelsen,

  2) ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,

  3) enhver, som har en væsentlig, individuel interesse i sagen,

  4) en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker,

  5) lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,

  6) landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,

  7) landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser, og

  8) landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og som repræsenterer mindst 100 medlemmer.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til Miljøstyrelsen. Miljøstyrelsen videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Fristen for eventuelt søgsmål ved domstolene er 6 måneder, jf. § 18 b i kystbeskyttelsesloven.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Hvis der bliver klaget over afgørelsen kan tilladelsen ikke udnyttes, før klagesagen er færdigbehandlet, medmindre Miljøstyrelsen eller Miljø- og Fødevareklagenævnet konkret bestemmer andet..

Bilag 1: Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område nr. 69
Bilag 2: Tværprofil for underboring i Nymindestrømmen og på land

UDKAST

Kopi til: Plan- og Landdistriktsstyrelsen, Etablissement og Terrænkommandoen, Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, Slots- og Kulturstyrelsen, Søfartsstyrelsen-havplansekretariatet, Beredskabsstyrelsen, Trafikstyrelsen, Ringkøbing-Skjern Kommune, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet, Sommerhusejernes Landsforening, EjendomDanmark, Geodatastyrelsen, Landsforeningen for Digelag i Danmark, Dansk Sejlunion, Brancheforeningen Marin Natur og naboer.

Afgørelsen offentliggøres på Miljøstyrelsens hjemmeside.

UDKAST

Bilag 1 – Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område nr. 69 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 62		
Naturtyper:	Flodmunding (1130)	Lagune* (1150)
	Strandeng (1330)	Forklit (2110)
	Hvid klit (2120)	Grå/grøn klit* (2130)
	Klithede* (2140)	Havtornklit (2160)
	Gårisklit (2170)	Klitlavning (2190)
	Søbred med småurter (3130)	Kransnålalge-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Brunvandet sø (3160)
	Vandløb (3260)	Våd hede (4010)
	Tør hede (4030)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Tørvelavning (7150)
	Rigkær (7230)	
Arter:	Vandranke (1831)	Flodlampret (1099)
	Havlampret (1095)	Laks (1106)
	Stavsild (1103)	Majsild (1102)
	Odder (1355)	

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlaget er gennemgået i 2018-22. Majsild er ikke til stede i habitatområde H62. Den nævnte art gennemgås derfor ikke yderligere.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 43		
Fugle:	Skarv (T)	Rørdrum (Y)
	Skestork (Y)	Knopsvane (T)
	Pibesvane (T)	Sangsvane (T)
	Grågås (T)	Blisgås (T)
	Kortnæbbet gås (T)	Bramgås (T)
	Mørkbuget knortegås (T)	Gravand (T)
	Knarand (T)	Spidsand (T)
	Skeand (T)	Pibeand (T)
	Krikand (T)	Hvinand (T)
	Havørn (T)	Stor skallesluger (T)
	Fiskeørn (T)	Blå kærhøg (T)
	Rørhøg (Y)	Vandrefalk (T)
	Plettet rørvagtel (Y)	Blishøne (T)
	Klyde (TY)	Hjejle (T)
	Pomeransfugl (T)	Almindelig ryle (TY)
	Brushane (Y)	Hvidklire (T)
	Stor kobbersneppe (Y)	Lille Kobbersneppe (T)
	Splitterne (Y)	Fjordterne (Y)
	Havterne (Y)	Mosehornugle (Y)
	Blåhals (Y)	Rødrygget tornskade (Y)

Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl. Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlaget er gennemgået i 2018-22. Mosehornugle (Y) er ikke til stede i fuglebeskyttelsesområde F43. For trækfuglene er følgende fugle ikke til stede i national eller international væsentlig forekomst: Fiskeørn (T), grågås (T) og almindelig ryle (T) i fuglebeskyttelsesområde F43. De nævnte fugle gennemgås derfor ikke yderligere.

Bilag 2 – Tværprofiler af boring under Nymindestrømmen og på land

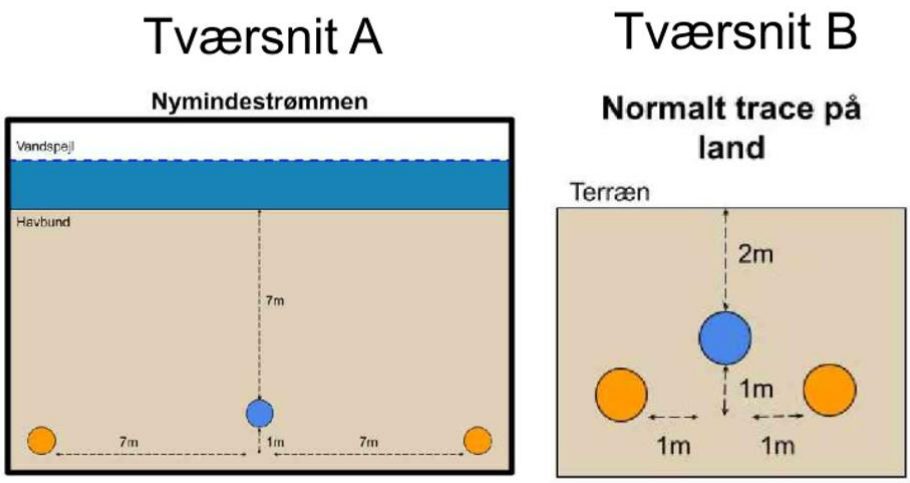

Figur 4: Tværprofil af forventet boring under Nymindestrømmen og på land. Orange = spildevandsledning, blå = vandledning (kilde. Niras, september 2026)

UDKAST